

Posttheater te Arnhem

Activiteitenplan in het kader van een Omgevingsvergunning Flora- en Fauna-activiteit

Opdrachtgever	Posttheater Arnhem
Kenmerk rapport	Activiteitenplan Posttheater Arnhem
Versie	V2.0
Datum	28 augustus 2025
Auteur	 BSc.

EcoTierra-ecologisch adviesbureau
Postadres: Abraham Teerlinkstraat 10 7424 DM Deventer
Bezoekadres: Keulenstraat 10, 7418 ET Deventer
www.ecotierra.nl
info@ecotierra.nl
0570-597418

Draagvlak voor natuur is de basis voor natuurbescherming

Dit rapport is vervaardigd op verzoek van de opdrachtgever en is zijn eigendom. Niets uit dit rapport mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden d.m.v. druk, fotokopie, digitale kopie of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever hierboven aangegeven. EcoTierra- ecologisch adviesbureau is niet aansprakelijk voor gevolgschade, alsmede voor schade welke voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van werkzaamheden of andere gegevens verkregen van EcoTierra- ecologisch adviesbureau; opdrachtgever vrijwaart EcoTierra- ecologisch adviesbureau voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

INHOUDSOPGAVE

1 INLEIDING	4
1.1 PLANGEBIED	4
1.2 VOORGENOMEN INGEPEN	4
1.3 AANLEIDING	4
2 ALGEMENE INFORMATIE	6
3 WERKZAAMHEDEN EN PLANNING	7
3.1 WERKZAAMHEDEN	7
3.2 WERKWIJZE WERKZAAMHEDEN	7
3.3 PLANNING WERKZAAMHEDEN	7
4 VERBODSBEPALINGEN EN BELANG	8
4.1 VERBODSBEPALINGEN	8
4.2 WETTELIJK BELANG	8
5.1 METHODE INVENTARISATIE	10
6 ECOLOGISCH INVENTARISATIE: RESULTATEN	12
6.1 VLEERMUIZEN	12
6.2 STEENMARTER	12
6.3 OVERIGE SOORTEN	13
7 EFFECTEN	14
8 GUNSTIGE STAAT VAN INSTANDHOUDING	15
8.1 STAAT VAN INSTANDHOUDING	15
8.2 AFBREUK GUNSTIGE STAAT VAN INSTANDHOUDING	17
9 MAATREGELEN	18
9.1 MAATREGELEN	18
9.2 VERVANGENDE VERBLIJFPLAATSEN: TIJDELIJK	18
9.3 VERVANGENDE VERBLIJFPLAATSEN: PERMANENT	19
9.4 EFFECTIVITEIT MAATREGEL	21
9.5 AFHANKELIJK	21
9.6 UITVOERING MAATREGEL	21
10 ALTERNATIEVEN	22
10.1 ALTERNATIEVE LOCATIE	22
10.2 ALTERNATIEVE UITVOERING	22
10.3 ALTERNATIEVE WERKWIJZE	22
10.4 ALTERNATIEVE PLANNING	22
11 GERAADPLEEGDE LITERATUUR	23

BIJLAGE 1 WAARNEMINGEN

1 INLEIDING

In dit hoofdstuk worden het plangebied, de voorgenomen werkzaamheden en de aanleiding van dit activiteitenplan beschreven.

1.1 Plangebied

Het plangebied is gelegen in de bebouwde kom van Arnhem en betreft de zoldervloer van het Posttheater. De vloer van deze zolder bestaat uit een houten draagconstructie waartussen isolatiemateriaal (steenwol) is aangebracht. De onderzijde van deze constructie, het plafond van het theater, is afgewerkt met gipsplaten. Op de houten balken van de vloerconstructie zijn houten platen en planken aangebracht, waarop uitsluitend gelopen kan worden. Het dak van de zolder is opgebouwd uit gaas dat over de kapconstructie is gespannen. Hierover ligt een waterkerende laag, waarop vervolgens het pannendak is aangebracht. Op de constructieaansluiting tussen het dak en gevel zijn meerdere openingen aanwezig. De gevel is opgetrokken uit baksteen.

Afbeelding 1: Situering plangebied (bron: PDOK).

1.2 Voorgenomen ingrepen

De initiatiefnemer is voornemens de isolatie in de vloer te vervangen. In dit kader wordt de huidige isolatie verwijderd en over de gehele vloer nieuw isolatiemateriaal geplaatst. Er vinden geen ingrepen aan de muren of het dak plaats. De werkzaamheden zullen bij kunstlicht (bouwlampen) plaatsvinden en worden uitgevoerd in de periode september-maart. Naar verwachting zullen de werkzaamheden twee weken duren.

1.3 Aanleiding

In dit kader is door EcoTierra in september 2024 een quickscan (QS2024-JMW-4045 - Quickscan fauna Posttheater Arnhem) uitgevoerd.

Uit de quickscan kwam naar voren dat de aanwezigheid van vaste verblijf- en/ of voortplantingsplaatsen van vleermuizen en steenmarter op basis van het veldbezoek niet uitgesloten kon worden en dat nader onderzoek naar deze soorten noodzakelijk was.

Uit dit nadere onderzoek (N2025-TP-3003 - Nader onderzoek Posttheater Arnhem, EcoTierra-ecologisch adviesbureau, versie 1.0, mei 2025) is naar voren gekomen dat er een dagrustplaats van steenmarter aanwezig is. Overige onderzochte soorten zijn niet aangetroffen.

Door de voorgenomen ingreep zal de aangetoonde vaste verblijfplaats van de steenmarter verloren zal gaan. Dit is niet toegestaan bij de Omgevingswet. In dit kader dient een Omgevingsvergunning Flora- en Fauna-activiteit te worden aangevraagd. Onderhavig activiteitenplan is onderdeel van de aanvraag.

2 ALGEMENE INFORMATIE

Projectnaam:

Activiteitenplan Posttheater Arnhem

Naam aanvrager:

Posttheater Arnhem

Factuuradres

Posttheater Arnhem
Roosendaalsestraat 27
6824CA Arnhem

Soort waarvoor de Omgevingsvergunning wordt aangevraagd:

Steenmarter (Martes foina)

Verbodsbepaling:

Artikel 11.54 Bal lid 1b : opzettelijk hun vaste voortplantingsplaatsen, eieren of rustplaatsen beschadigen of vernielen.

Wettelijk belang:

- Andere soorten: Ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden inclusief het gebruik van die gebieden na ruimtelijke inrichting of ontwikkeling.
- In het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten.

Duur Omgevingsvergunning:

De Omgevingsvergunning wordt voor 5 jaar aangevraagd, van 5 september 2025 tot 5 september 2030

3 WERKZAAMHEDEN EN PLANNING

3.1 Werkzaamheden

- Verwijderen van isolatiemateriaal in de vloer
- Plaatsen van nieuwe isolatie en vloerafwerking.

3.2 Werkwijze werkzaamheden

De werkzaamheden zullen naar verwachting ongeveer 2 weken in beslag nemen. In verband met de geplande werkzaamheden wordt er een ecologisch werkprotocol opgesteld, waarin omschreven staat welke maatregelen getroffen worden om effecten op beschermde soorten te voorkomen en eventueel extra voorwaarden uit de vergunning. Ook staat erin hoe te handelen als deze effecten toch optreden. Er staat onder andere in vermeld:

- in welke periode gewerkt moet worden;
- welke activiteiten op welke locatie(s) en op welk moment plaatsvinden;
- welke maatregelen worden genomen en wat daarmee wordt gerealiseerd voor de aangetroffen beschermde soorten;
- wanneer begeleiding door een ecooloog noodzakelijk is;
- wie de ecooloog en wat de deskundige exact gaat doen.

Er zal buiten de meest kwetsbare perioden van steenmarter worden gewerkt.

3.3 Planning werkzaamheden

Werkzaamheden	Periode	Maatregel
Aanbrengen tijdelijke mitigerende maatregelen steenmarter	Februari 2025	2 tijdelijke steenmarterkasten (VivaraPro ZK MA 01 Marterkast)
Natuurvrij maken steenmarter	Een week voor aanvang werkzaamheden	Plaatsen bouwlampen en/of ultrasone afschrikmiddelen.
Werkzaamheden uitvoeren (buiten kwetsbare periode)	Vóór 1 maart 2026 of na augustus 2026	Verwijderen van isolatie Plaatsen van nieuwe isolatie
Aanbrengen permanente mitigerende maatregelen steenmarter	Na isolatiewerkzaamheden	Realiseren van twee verblijven op de zolder.

4 VERBODSBEPALINGEN EN BELANG

4.1 Verbodsbepalingen

Artikel 11.54 Bal lid 1b: opzettelijk hun vaste voortplantingsplaatsen, eieren of rustplaatsen beschadigen of vernielen.

Als gevolg van de werkzaamheden gaat er een dagrustplaats van de steenmarter verloren. Tevens wordt het exemplaar gedwongen zijn verblijf te verlaten of het verblijf is niet meer toegankelijk (verstoren). Er zal geen leefgebied van steenmarter verloren gaan.

4.2 Wettelijk belang

Voor het kunnen aanvragen van een vergunning dient er aangegeven te worden, en te worden onderbouwd, welk wettelijk belang uit de Andere soorten kan worden gehanteerd.

- 'In het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten.

Een belangrijk doel van het Energieakkoord en het Energieconvenant is het tegengaan van het broeikaseffect. Klimaatverandering kan tot gevolg hebben dat soorten zich verplaatsen ten gevolge van verandering en/of ongeschikt worden van habitat, uitsterven van soorten en veranderingen in de voedselketen. De nadelige effecten van het broeikaseffect zijn divers. Zonder maatregelen om de effecten een halt toe te roepen dan wel te minimaliseren zullen de consequenties voor veel dieren en planten desastreus uitwerken met als worstcasescenario het (lokaal) uitsterven. Door het klimaatprobleem bij de bron aan te pakken (vermindering uitstoot broeikasgassen) kunnen hier op den duur veel soorten baat bij hebben. Hoewel het tegengaan van de effecten van het broeikaseffect een mondiale aangelegenheid is, is de ontwikkeling van en het streven naar reductie van emissies voor ieder individueel land een belangrijk politiek thema. Wil je op mondiaal niveau de problematiek van het broeikaseffect aanpakken, dan zal ook op nationaal niveau dienen te worden geïnvesteerd. Het verbeteren van de energieprestatie van het gebouw vormt een onderdeel van deze investering.

De energetische prestatie van het theater is momenteel energielabel A. Het huidige isolatiedeken in de vloer is verouderd en onvoldoende om het gebouw volledig gasloos te verwarmen. Het nieuwe isolatiepakket zal een Rc-waarde van 6,6 m²K/W hebben en draagt daarmee bij aan het verbeteren van het energielabel naar A+++ (bron: TVO Energy Posttheater Arnhem Duurzame Monumenten Advies, separaat bijgeleverd).

3.3 Scenario 3: Gevelisolatie, nieuw isolatiedeken en nieuw ventilatiesysteem

Scenario 3 bestaat uit de maatregelen waarmee invulling wordt gegeven aan de behoefte inclusief het vervangen van de verouderde isolatiedeken boven de grote zaal en foyer. De gevel wordt aan de binnenzijde geïsoleerd en de grote zaal, foyer, tuinzaal en bovenzaal worden voorzien van mechanische balansventilatie met wtw en dx koeling. Scenario 3 bestaat uit de volgende maatregelen:

- Nieuwe isolatiedeken foyer en grote zaal $R_c=6,6$
- Gevelisolatie binnenzijde $R_c=4,7$
- Nieuwe LBK's met wtw en dx koeling grote zaal, foyer, tuinzaal en bovenzaal

Investering (incl. btw)	€ 407.700	
Subsidies	€ 150.900	
Inbreng eigen vermogen	€ 0	
Bijdrage lening	€ 256.800	
	Huidig	Na maatregelen
Elektra [kWh/jaar]	54.636	28.477
Gas [m ³ /jaar]	2.901	1.492
Totale lasten [€/jaar]	29.201	36.273
CO ₂ -emissie [kg/jaar]	35.476	18.448
Energie label	A	A+++
Kosten besparing na maatregelen [€/jaar]	€ -7.072	
CO ₂ -besparing na maatregelen [kg/jaar]	17.028	

Afbeelding 2: geadviseerd scenario en de daarmee te behalen besparing (bron: TVO Energy).

- 'In het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daaropvolgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied'

De uit te voeren ingrepen vallen onder deze definitie.

5 ECOLOGISCH INVENTARISATIE: ACHTERGROND

Voor specifieke beschrijvingen van de inventarisaties en gebruikte methodes wordt verwezen naar de separaat bijgevoegde rapportages die in het kader van de ingreep zijn uitgevoerd.

Hieronder worden de belangrijkste punten weergegeven.

5.1 Methode inventarisatie

In september 2024 is door EcoTierra een quickscan flora en fauna (QS2024-JMW-4045 - Quickscan fauna Posttheater Arnhem) uitgevoerd. Uit de quickscan kwam naar voren dat de aanwezigheid van vaste en jaarrond beschermde verblijfplaatsen/ nestlocaties en beschermd leefgebied van vleermuizen en steenmarter niet uit te sluiten was op de genoemde locatie en dat nader onderzoek noodzakelijk was. Dit onderzoek is in 2024 en 2025 uitgevoerd.

Om een goed beeld te verkrijgen of en eventueel hoe het plangebied gebruikt wordt door de genoemde soorten is het plangebied meerdere malen in 2024 en 2025 bezocht in de daarvoor geschikte periodes en onder de juiste weersomstandigheden. De onderzoeken zijn door EcoTierra- ecologisch adviesbureau uitgevoerd. EcoTierra heeft ruime ervaring met het uitvoeren van onderzoeken naar de onderzochte soorten.

Er is voor elke soort/ soortgroep een specifieke onderzoeksmethode gebruikt. De methodes worden in deze paragraaf beschreven.

Cameravallen

Er zijn 3 standalone camera's geplaatst. Eén van deze camera's is een 360 graden camera. Gedurende het onderzoek zijn de camera's verplaatst om zo een zo volledig mogelijk beeld van de zolder te verkrijgen.

De camera's hebben gestaan van september 2024 tot en met mei 2025. De sd-kaartjes en batterijen zijn ongeveer om de twee maanden verwisseld.

Steenmarter

Voor de steenmarter is geen Kennisdocument beschikbaar. Het onderzoek naar steenmarter is uitgevoerd door middel van cameravallen neer te zetten verspreid over de zolder. Tijdens (tussentijdse) bezoeken is er tevens gelet op sporen, verblijven en exemplaren van de steenmarter.

Vleermuizen

Het onderzoek naar vleermuizen is niet conform het vigerende vleermuisprotocol uitgevoerd. Er worden uitsluitend werkzaamheden uitgevoerd aan de vloer van de zolder. Op die locatie zijn geen verblijven te verwachten. De kans op de aanwezigheid van vleermuizen werd tijdens de quickscan klein geacht. Op de zolder zijn tijdens de quickscan geen sporen, zoals uitwerpselen of vlindervleugels (mogelijke aanwezigheid gewone grootoorvleermuis) of exemplaren aangetroffen. Tevens is er op zolder veel tocht en redelijk wat licht aanwezig. De werkzaamheden zullen sowieso geen verblijven aantasten, daar de ingreep zich beperkt tot de vloer. De werkzaamheden vinden in de wintermaanden plaats, dus aantasting van een kraamfunctie is derhalve zeker uitgesloten. De verwachting is dat het microklimaat op de zolder niet wordt beïnvloed door het vervangen van de bestaande vloerisolatie. Het ontbreken van dakisolatie en de aanwezigheid van tocht via openingen

hebben een veel grotere invloed op het microklimaat dan eventuele aanpassingen aan de vloerisolatie.

Omdat er naar verwachting wel, met kunstlicht, gewerkt zal worden op de zolder is er voor de zekerheid een cameraonderzoek naar vleermuizen ingezet. Soorten als gewone grootoorvleermuizen worden relatief makkelijk vastgelegd op dergelijke camera's. Tijdens het plaatsen, checken en ophalen van de camera's is tevens gelet op sporen en exemplaren.

Onderzoeksdata en informatie

Datum	Tijdstip	Aantal onderzoekers	Onderzochte soort	Onderzochte functie
27-09-2024	Overdag	1	Plaatsen cameravallen (Steenmarter en vleermuizen)	Verblijfplaats, exemplaren en sporen
15-11-2024	Overdag	1	Vervangen sd-kaartjes en batterijen	Verblijfplaats, exemplaren en sporen
13-02-2025	Overdag	1	Vervangen sd-kaartjes en batterijen	Verblijfplaats, exemplaren en sporen
28-03-2025	Overdag	1	Vervangen sd-kaartjes en batterijen	Verblijfplaats, exemplaren en sporen
22-05-2025	Overdag	1	Ophalen camera's	Verblijfplaats, exemplaren en sporen

Tabel 1: Onderzoeksdata en informatie veldbezoeken.

6 ECOLOGISCH INVENTARISATIE: RESULTATEN

Hieronder worden de bevindingen van het onderzoek besproken. De waarneming zijn in bijlage 1 toegevoegd.

6.1 Vleermuizen

Tijdens het cameraonderzoek, zijn er geen waarnemingen van vleermuizen gedaan. Daarnaast zijn er ook geen exemplaren aangetroffen tijdens de bezoeken, evenals sporen.

Door de afwezigheid van vleermuizen in de onderzochte periode kunnen winterverblijven worden uitgesloten. De werkzaamheden vinden buiten de kraamperiode plaats en er zullen tevens geen verblijven direct of indirect worden aangetast. Overtreding van de Omgevingswet is derhalve niet aan de orde.

6.2 Steenmarter

De steenmarter is op verschillende momenten vastgelegd op camerabeelden. Voornamelijk in de eerste helft van het onderzoek is de steenmarter vaak waargenomen, aan het einde van de onderzoeksperiode namen de waarnemingen af. Op de beelden is te zien dat de steenmarter gebruik maakt van de balkenconstructie om zich te verplaatsen. De soort is hier ook meerdere keren met voedsel (drie keer een rat en één keer een vetbol voor vogels) voorbijgekomen.

Foto's: Steenmarter met voedsel, links met een rat en rechts met een vetbol.

Door de frequentie van waarnemingen over een lange tijdsperiode en doordat de soort met voedsel rondloopt is het vrijwel zeker dat de steenmarter op de zolder een verblijfplaats heeft. Rond de kraamperiode van de steenmarter (camera's hebben in de kraamperiode gestaan van maart tot mei) is de steenmarter weinig waargenomen. Er zijn ook geen meerdere exemplaren, zwangere/ zogende vrouwtjes vastgelegd. Een kraamverblijf is derhalve niet aanwezig.

Tijdens het onderzoek kon de exacte locatie van het verblijf niet worden vastgesteld. Er zijn meerdere weggroipmogelijkheden waar de steenmarter gebruik van kan maken, maar die niet bereikbaar zijn om te controleren i.v.m. veiligheid en opgeslagen spullen. Aan de hand van de camerabeelden is getracht te achterhalen waar hij zijn verblijf heeft door de cameravallen meerdere malen te verplaatsen. Er is echter geen concreet verblijf vastgesteld. De verwachting is wel dat het exemplaar de zolder via openingen in het dak betreedt.

Door de werkzaamheden gaat er zeer waarschijnlijk een jaarrond beschermde verblijfplaats verloren. Overtreding van de Omgevingswet is aan de orde. Er dient derhalve een Omgevingsvergunning Flora- en Fauna-activiteit (toetsing conform Andere soorten (art 8.74L Bkl) aangevraagd te worden. Er dienen mitigerende maatregelen genomen te worden, zoals het creëren twee nieuwe verblijven.

6.3 Overige soorten

Op de camerabeelden is enkel een wesp waargenomen als overige soort.

7 EFFECTEN

Als gevolg van de werkzaamheden gaat er één verblijf (dagrustplaats, 1 exemplaar) van de steenmarter verloren. Schade aan essentiële foerageergebieden is niet aan de orde. In februari 2025 zijn er reeds op het dak van het Posttheater twee verblijfplaatsen geplaatst in het kader van tijdelijke mitigatie.

Ook worden passende maatregelen genomen om schade aan individuen te voorkomen. Zo wordt er gewerkt in de minst kwetsbare periode van de soorten wordt de zolder tijdelijk ongeschikt gemaakt door het toepassen van bouwlampen en/of ultrasone afschrikmiddelen. De maatregelen om steenmarter te ontzien worden nader toegelicht in hoofdstuk 8.

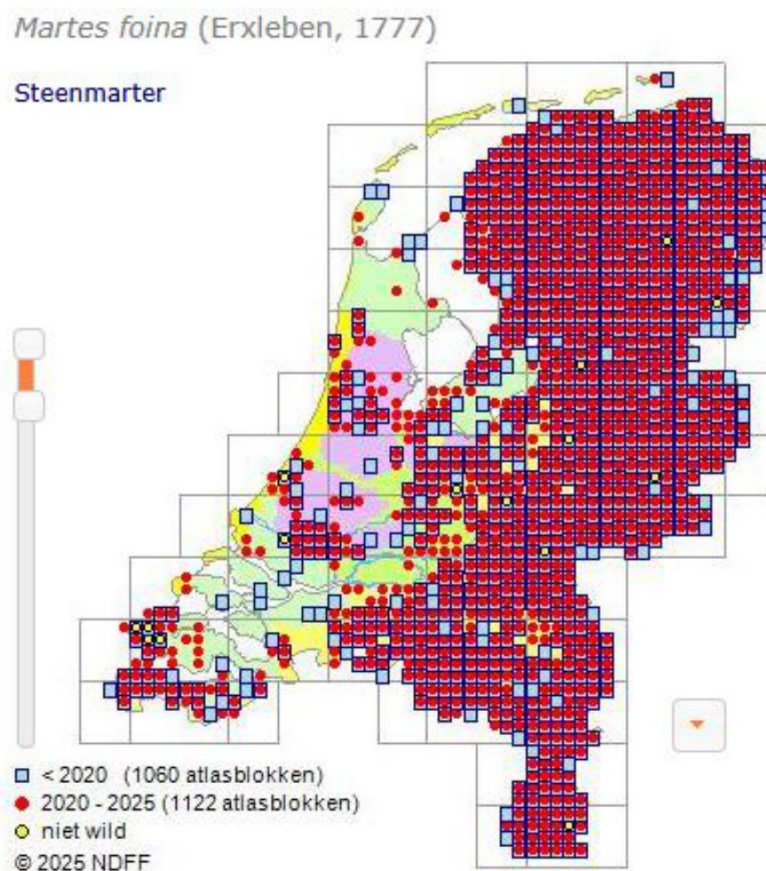
8 GUNSTIGE STAAT VAN INSTANDHOUDING

8.1 Staat van instandhouding

Volgens het document 'De staat van instandhouding, factsheets voor 25 soorten in Gelderland' Arcadis 2018, zijn exacte getallen van de steenmarter populatie in Nederland onbekend (kennislacune). Bekend is dat deze soort in onder andere Oost-Nederland in aanzienlijk aantal voorkomt. De huidige populatieomvang wordt dan ook als 'gunstig' beoordeeld.

De steenmarter is vroeger zwaar bejaagd. Voor de verandering van de jachtwet in 1948 was de steenmarter nagenoeg uitgeroeid in Nederland. Tegenwoordig wordt de soort in het oosten en noorden van Nederland veel waargenomen en de populatie wordt hier gezien als stabiel. De soort breidt zijn areaal verder naar het westen uit, waardoor ook het aantal daar toeneemt (Broekhuizen et al., 2010). De beoordeling van de populatie trend is daarom 'verbeterend'. In het oosten is zowel het areaal als de dichtheid dermate toegenomen dat het van een schaarse tot een algemene soort is geworden (o.a. Broekhuizen et al., 2010).

Steenmarter heeft de hoofdverspreiding in de oostelijke helft van Nederland, maar wordt ook steeds vaker in het westen waargenomen. Er is nog geen duidelijk patroon waar te nemen welke gebieden wel en niet bezet zijn. Zeer open gebieden en uitgestrekte bosgebieden lijken enigszins te worden gemedend. Bebouwde kernen binnen deze minder geschikte leefgebieden kunnen echter wel bezet zijn. Het verspreidingsgebied is als 'gunstig' beoordeeld.

Figuur 1: Verspreiding van de steenmarter in Nederland (bron: Verspreidingsatlas 2025).

Oost-Nederland kan worden gezien als een bolwerk van de steenmarter in zijn dispersie naar het westen. De bijdrage van Gelderland aan de landelijke populatie is derhalve groot. Gezien het algemene voorkomen van de steenmarter is de verwachting dat de meeste potentiële territoria in de Achterhoek, de omgeving van Nijmegen en de IJsselvallei inmiddels bezet zijn en dat de populatie daar niet verder meer zal toenemen. Uitbreiding is nog wel mogelijk in de Betuwe en in de Gelderse Vallei. Deze uitbreiding zal een toename in populatieomvang bewerkstelligen. Hierdoor is de trend als ‘verbeterend’ beoordeeld. De steenmarter wordt zowel in stedelijke gebieden als in het de (meer) landelijk gebieden aangetroffen.

Vanwege het algemene voorkomen van de steenmarter in Gelderland is de verspreiding beoordeeld als ‘gunstig’.

Beoordeling staat van instandhouding van de steenmarter in Gelderland

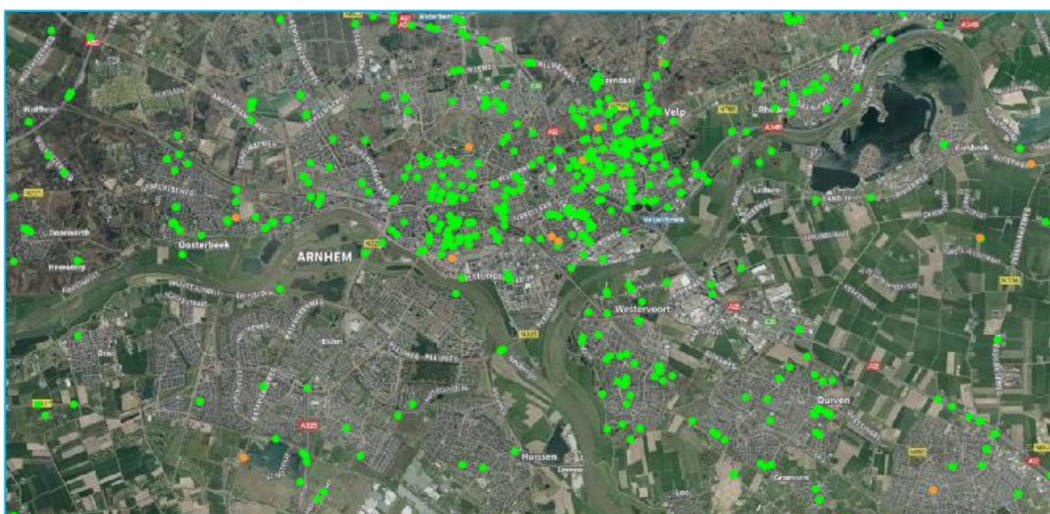
Beoordelingscriterium	Huidige situatie	Laatste tien jaar van de registratie ('trend')	Referentiewaarde 1994
Bijdrage Gelderland aan de landelijke populatie	Groot		
Populatieomvang	Gunstig	Verbeterend	Wordt gehaald
Verspreidingsgebied	Gunstig	Verbeterend	Wordt gehaald
Kwaliteit van het leefgebied	Gunstig	Stabiel	Wordt gehaald
Toekomstperspectief	Gunstig	n.v.t.	n.v.t.
Eindbeoordeling staat van instandhouding	Gunstig	Verbeterend	Wordt gehaald

Figuur 2: Overzicht SvI steenmarter (rapport Arcadis).

Volgens de Zoogdierverseniging ontbreekt de steenmarter alleen nog in delen van West-Nederland, waaronder de Waddeneilanden.

In oudere steden als Arnhem, gelegen in oost-Nederland is de verwachting dat de steenmarter algemeen voorkomt en dat in grote delen van de stad de steenmarter voorkomt.

Dit wordt onderbouwd door de waarnemingen op NDFF (NDFF, afgelopen 5 jaar, geraadpleegd op 28 augustus 2025).

Afbeelding 3: Voorkomen steenmarter Arnhem en omgeving (NDFF).

8.2 Afbreuk gunstige staat van instandhouding

Door de ingreep wordt een vaste verblijfplaats (dagrustplaats, 1 exemplaar) van steenmarter aangetast. Afbreuk aan de (lokale) gunstige staat van instandhouding is niet aan de orde, omdat diverse maatregelen worden genomen om te voorkomen dat exemplaren van steenmarter geschaad of gedood worden tijdens de werkzaamheden. Daarnaast worden er vervangende verblijfplaatsen gecreëerd (met een factor 2) en een gewenningsperiode gehanteerd voor de tijdelijke verblijven (minimaal 6 maanden). Zodoende treedt er op geen enkel moment een gebrek aan verblijfplaatsen op. Daarnaast heeft een steenmarter vaak meerdere dagrustplaatsen tot zijn of haar beschikking. Derhalve is de gunstige staat van instandhouding van steenmarter niet in het geding.

8.3 Zorgvuldig handelen

Er zal buiten de kwetsbare periode van de steenmarter worden gehandeld (voor de zorgvuldigheid, daar er geen kraamlocatie is aangetoond). De kraamperiode loopt globaal van half maart tot en met augustus.

Steenmarter	Jan	Feb	Mrt	Apr	Mei	Jun	Jul	Aug	Sept	Okt	Nov	Dec
Kraamverblijf												

Figuur 3: kwetsbare periode steenmarter (Bron: SMP Deventer, Ecogroen).

Er zullen tevens maatregelen worden genomen om te voorkomen dat het exemplaar wordt geschaad of gedood. Tevens zullen er maatregelen genomen worden opdat er te allen tijde voldoende geschikte verblijfplaatsen aanwezig zullen zijn. De uitvoering van de maatregelen zal worden begeleid door een ter zake kundige.

9 MAATREGELEN

9.1 Maatregelen

Er dienen alleen mitigerende maatregelen genomen te worden voor de te vernietigen vaste verblijfplaats, het overige functionele leefgebied blijft voor de steenmarter intact. Er dienen derhalve vervangende verblijfplaatsen aangeboden te worden.

Hierna worden de noodzakelijke maatregelen beschreven die genomen worden voorafgaand aan en/of tijdens de werkzaamheden.

Algemeen

- Er wordt een ecologisch werkprotocol opgesteld waarin alle te nemen maatregelen worden vastgelegd. Dit ecologisch werkprotocol is op de locatie aanwezig en onder alle betrokken partijen bekend. Werkzaamheden worden aantoonbaar conform dit protocol uitgevoerd;
- De werkzaamheden worden begeleid door een gekwalificeerde ecologisch toezichthouder met kennis op het gebied van de betreffende soorten;
- Afwijking van het protocol is alleen mogelijk na overleg met de ecologisch toezichthouder;
- Bij het onverwacht aantreffen van beschermde soorten worden de betreffende werkzaamheden direct gestaakt en wordt direct contact gezocht met de ecologisch toezichthouder (of uitvoerder). Vervolgens wordt in overleg bepaald hoe de werkzaamheden op een zorgvuldige wijze binnen de kaders van de Omgevingswet kunnen worden uitgevoerd.

Uitvoering van maatregelen

- De werkzaamheden in de vloer dienen uitgevoerd van augustus tot en met half maart, buiten de voortplantingsperiode van steenmarter.
- Het verwijderen van de vloerisolatie dient zoveel mogelijk in één richting plaats te vinden, zodat eventueel aanwezige steenmarters de gelegenheid krijgen om te ontsnappen;
- Ongeveer een week voor aanvang van de sloop dienen ultrasone marterverjagers en/of bouwlampen geplaatst worden om de kans op aanwezigheid van een steenmarter te verminderen.

9.2 Vervangende verblijfplaatsen: tijdelijk

Om het verlies van het verblijf van steenmarter op te vangen zijn reeds in februari 2025 twee tijdelijke marterverblijven aangebracht op het dak van het Posttheater. Zo worden twee verschillende locaties als verblijfplaats aangeboden. De kasten zijn zo geplaatst dat er weinig invloed van de zon zal zijn.

Foto's: Tijdelijke steenmarterverblijven, plaatsing februari 2025

Beide verblijven zijn geplaatst op het dak van het Posttheater aan weerszijde van het gebouw, zodat de steenmarter de plekken goed kan vinden (vrijwel direct gelegen naast huidig verblijf)

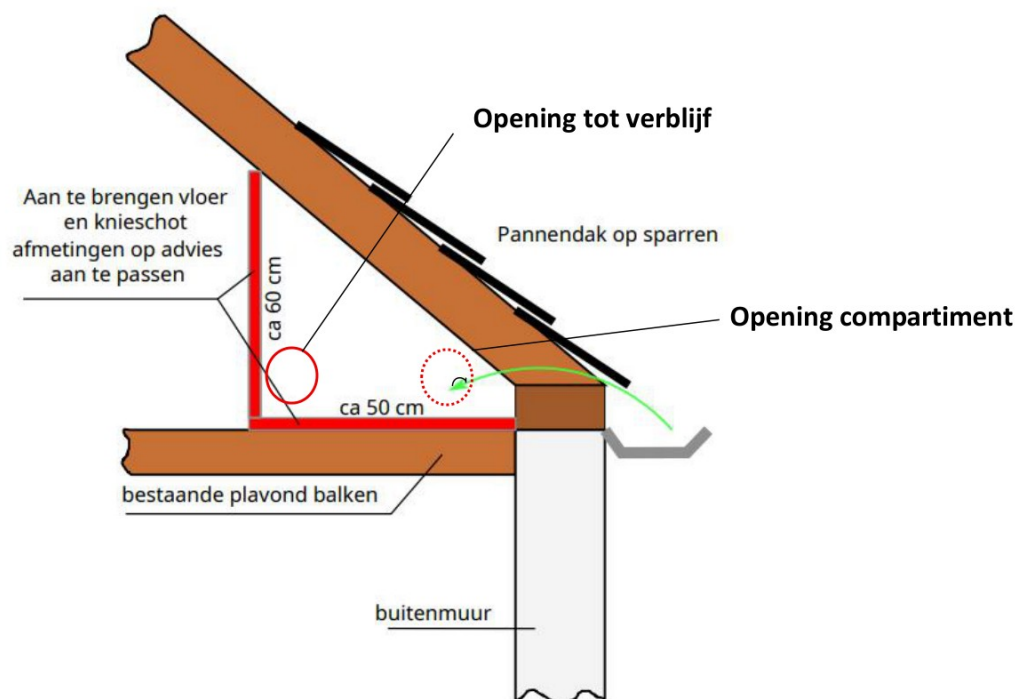

Afbeelding 4: Locaties tijdelijke marterverblijven.

9.3 Vervangende verblijfplaatsen: permanent

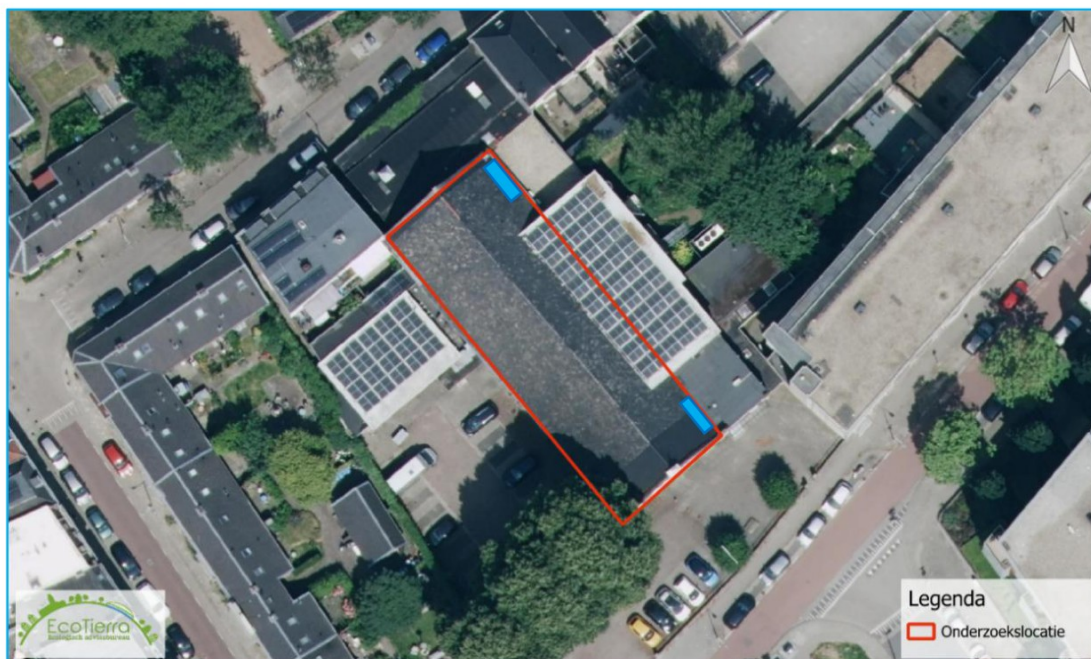
Voor de steenmarter worden twee permanenten verblijven gerealiseerd op de zolder. Er zullen twee knieschotten worden gecreëerd. Deze constructie vormt een soort kist van circa 50 cm diep, 60 cm hoog en 2 meter lang. Het verblijf dient te worden opgedeeld in twee compartimenten van elk circa 1 meter lengte, door halverwege een tussenschot met opening aan te brengen. Hierdoor ontstaan twee compartimenten, onder andere geschikt voor voortplanting. In de knieschotten wordt in het achterste compartiment nestmateriaal gelegd.

Afbeelding 5: Bouwtekening permanente verblijfplaats steenmarter (bron: Post Theater).

De twee verblijven worden verdeeld over de zolder zodat keuze is in de locatie van de verblijfplaats.

Afbeelding 6: Locatie permanente verblijfplaats steenmarter.

De zolder blijft in de toekomstige situatie toegankelijk en beschikbaar voor de steenmarter. De bestaande openingen in het dak en eventueel andere openingen blijven gehandhaafd. Het gebruik van de zolder zal niet veranderen ten opzichte van het huidige gebruik. Er zal derhalve geen toename van verstoring zijn.

9.4 Effectiviteit maatregel

Voor steenmarter worden twee tijdelijke marterverblijven gerealiseerd. Deze vervangende voorzieningen worden door de Zoogdiervereniging en VivaraPro ontwikkeld. De effectiviteit van steenmarterkasten is niet groot. Uit een onderzoek uit 2020 blijkt dat van 139 kasten die sinds 2013 zijn verkocht er slechts één in gebruik is genomen door steenmarter (Zoogdiervereniging 2020). Dit houdt vermoedelijk verband met het grote aantal verblijfplaatsen dat de dieren al kennen in hun eigen netwerk aan verblijfplaatsen. Deze krijgen kennelijk de voorkeur boven de nieuwe verblijfplaatsen. Toch worden bij monitoringsonderzoeken van allerlei uilenkasten (sporen van) steenmarters aangetroffen. De steenmarterkasten zijn zodoende ook functioneel.

In de praktijk lijken de ruimtes achter knieschotten wel vaak in gebruik te zijn door steenmarter. De effectiviteit van een knieschot wordt derhalve wel hoger ingeschat.

9.5 Afhankelijk

De initiatiefnemer is niet afhankelijk van derden, de gronden waarop de kasten geplaatst gaan worden zijn in eigendom van de initiatiefnemer.

9.6 Uitvoering maatregel

De werkzaamheden worden uitgevoerd volgens een ecologisch werkprotocol waarin de voorwaarden uit de vergunning zijn opgenomen. De werkzaamheden vinden plaats onder begeleiding van een ter zake kundige.

10 ALTERNATIEVEN

10.1 Alternatieve locatie

Het project is locatie gebonden en kan niet op een andere plek worden uitgevoerd.

10.2 Alternatieve uitvoering

Er is onderzocht of het achterwege laten van de vervanging van de isolatie van de zoldervloer een alternatief zou kunnen zijn. Dit blijkt echter niet rendabel en wordt daarom niet als reële optie beschouwd. Daarnaast is gekeken of het dak nageïsoleerd kan worden, maar ook dit is niet mogelijk omdat het dak het gewicht van een isolatielaag niet kan (ver)dragen.

10.3 Alternatieve werkwijze

Een alternatieve werkwijze is niet aan de orde. Voor steenmarter worden alle nodige voorzorgsmaatregelen genomen om schade tijdens de uitvoering van de werkzaamheden tot een minimum te beperken. Gekozen wordt voor een voor steenmarter optimale werkwijze.

10.4 Alternatieve planning

De planning is volledig aangepast aan de functies die het plangebied heeft voor steenmarter. De werkzaamheden vinden plaats in de ecologisch meest gunstige periode. Het hanteren van een andere planning heeft voor de aanwezige soort geen voordelen.

11 GERAADPLEEGDE LITERATUUR

Literatuur

T.V. Ottevanger. Energiescan Rosendaalseweg 27 Arnhem - MWA (13643095) DEF, TVO Energy, mei 2024.

J.M. de Wever. QS2024-JMW-4045 -Quickscan fauna fauna Posttheater Arnhem, versie 2, EcoTierra, oktober 2024

T. Pauw. N2025-TP-3003 - Rapport nader onderzoek Post theater Arnhem def, EcoTierra, mei 2025.

Internet

Basisregistraties Adressen en Gebouwen (<https://bagviewer.kadaster.nl>)

Zoogdierversamenleving (www.zoogdierversamenleving.nl)

BIJLAGE 1

WAARNEMINGEN

Locatie en datum	Beschermde soort	Datum/tijd	Overige soorten
Ronde 1 periode: 27-09-2024 tot 15-11-2024			
Standalone 1 Locatie 1	Steenmarter	16-10-2024 00:06 22-10-2024 00:24 13-11-2024 22:12	
Standalone 2 Locatie 2	Steenmarter	22-10-2024 00:22	
Standalone 3 Locatie 3	Geen waarnemingen		
Ronde 2 periode: 15-11-2024 tot 13-02-2025			
Standalone 1 Locatie 1	Steenmarter	02-12-2024 05:24 (met voedsel), 05:28, 05:29, 05:36, 03-12-2024 20:37, 20:38 14-12-2024 01:02 (met voedsel) 22-12-2024 23:13 01-01-2025 22:01 met voedsel), 22:03, 22:14 09-01-2025 04:18, 04:22 (met voedsel) 14-01-2025 21:02 29-01-2025 21:32	
Standalone 2 Locatie 4	Geen waarnemingen		
Standalone 3 Locatie 3	Geen waarnemingen		
Ronde 3 periode: 13-02-2025 tot 28-3-2025			
Standalone 1 Locatie 1	Geen waarnemingen		
Standalone 2 Locatie 5	Geen waarnemingen		
360 camera Locatie 6	Steenmarter	15-03-2025 00:06 17-03-2025 8:45	
Ronde 4 periode: 28-3-2025 tot 22-05-2025			
Standalone 1 Locatie 1	Geen waarnemingen		
Standalone 2 Locatie 5	Geen waarnemingen		
360 camera Locatie 6	Geen waarnemingen		Wesp